

Το παρόν σημείωμα απευθύνεται σε επιχειρήσεις, ενώσεις και φορείς της Χίου που επιθυμούν να ενημερωθούν για τη δυνατότητα συμμετοχής σε Κοινότητα Ανανεώσιμης Ενέργειας, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου Interreg “ClusTech”.

1. Τι είναι το έργο ClusTech;

Το έργο ClusTech («Δημιουργία cluster ενεργειακών κοινοτήτων σε Ελλάδα και Κύπρο») είναι ένα διασυνοριακό έργο που υλοποιείται από το Επιμελητήριο Χίου ως Κύριο Δικαιούχο, με χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027.

Ο κύριος στόχος του προγράμματος είναι μέσω συλλογικής προσπάθειας, οι τουριστικές επιχειρήσεις και οι τοπικοί φορείς να στραφούν στην παραγωγή πράσινης και φθηνότερης ενέργειας.

Τα άμεσα και απτά οφέλη για τους συμμετέχοντες είναι η σημαντική μείωση του κόστους ενέργειας και παράλληλα η περιβαλλοντική προστασία των περιοχών (μείωση ρύπων και ενεργειακού αποτυπώματος).

Τα στάδια του έργου περιλαμβάνουν:

1. Τη σύσταση **Κοινότητας Ανανεώσιμης Ενέργειας (ΚΑΕ)** στη Χίο με συμμετοχή μικρομεσαίων και τουριστικών επιχειρήσεων, ενώσεων και φορέων (ενδιαφερόμενα μέρη).
2. Τη δημιουργία ενός **διασυνοριακού δικτύου (cluster)** συνεργασίας με συμμετοχή ενεργειακών κοινοτήτων σε περιφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο, με σκοπό τη διεύρυνση των συλλογικών δράσεων (Κύπρος-Ελλάδα).

Ακόμη, σημαντικό συστατικό επιτυχίας του έργου αποτελεί η **παροχή ενημέρωσης και η υποστήριξη των επιχειρήσεων και επαγγελματιών του τουριστικού κλάδου** καθώς και των τοπικών φορέων / κοινωνικών εταιρών και κατοίκων μέσω δράσεων εκπαίδευσης/επιμόρφωσης αλλά και ενημέρωσης σε όλα τα στάδια.

Σημειώνεται πως σε πρώτη φάση, **το Επιμελητήριο Χίου αναλαμβάνει όλες τις διοικητικές ενέργειες και τα νομικά βήματα** για τη σύσταση της ΚΑΕ - χωρίς κόστος για τα ενδιαφερόμενα μέρη.

2. Τι είναι μια Κοινότητα Ανανεώσιμης Ενέργειας (Κ.Α.Ε.);

Μια Κ.Α.Ε. στην ουσία είναι μια ομάδα από επιχειρήσεις, φορείς (δήμους, περιφέρειες, επιμελητήρια, ενώσεις) και απλούς πολίτες που από κοινού δημιουργούν ένα φωτοβολταϊκό πάρκο, μοιράζονται την ενέργεια που παράγεται και πληρώνουν λιγότερο ρεύμα - χωρίς να χρειαστεί ο καθένας να βάλει πάνελ στη στέγη του. Ένας πιο ακριβής ορισμός για μια ΚΑΕ συνοψίζεται ως εξής: **«ένας συνεταιρισμός πολιτών και επιχειρήσεων για την παραγωγή και χρήση ανανεώσιμης ενέργειας από κοινού».**

Νομικά, η **ΚΑΕ είναι αστικός συνεταιρισμός** που ιδρύεται σύμφωνα με τον Ν.5037/2023, **λειτουργεί δημοκρατικά** (όπου κάθε μέλος διαθέτει 1 ψήφο) και δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Δηλαδή δεν είναι εταιρεία προσανατολισμένη στο κέρδος, αλλά περισσότερο είναι ένα εργαλείο για **να μειώσουν τα μέλη της τα ενεργειακά τους έξοδα και το ανθρακικό τους αποτύπωμα** αυξάνοντας τη βιωσιμότητά τους.

3. Τι μπορεί να κάνει μια Κ.Α.Ε; (Σκοποί & Δραστηριότητες)

Μια ΚΑΕ πρέπει να έχει ως σκοπό τουλάχιστον μια από τις δραστηριότητες παραγωγής, κατανάλωσης, αποθήκευσης ή πώλησης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

1. Παραγωγή Ενέργειας:

- Κατασκευή και λειτουργία φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων, ανεμογεννητριών, μικρών υδροηλεκτρικών, γεωθερμία ή μονάδες αξιοποίησης βιομάζας για αξιοποίηση από τα μέλη της κοινότητας.

2. Αποθήκευση ενέργειας

- Η ΚΑΕ μπορεί να εγκαθιστά και να λειτουργεί συστήματα αποθήκευσης, όπως μπαταρίες, ώστε η παραγόμενη ενέργεια να αξιοποιείται σε χρόνο που είναι περισσότερο χρήσιμη για τα μέλη ή για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων.

3. Εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός και κάλυψη αναγκών των μελών

- Η κοινότητα μπορεί να εφαρμόζει εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό, ώστε η ενέργεια που παράγεται σε μία εγκατάσταση να συνδέεται με τις καταναλώσεις των μελών της σε άλλα σημεία, χωρίς να χρειάζεται να εγκαταστήσουν δικό τους σύστημα στο ακίνητό τους.

4. Ενεργειακές υπηρεσίες και εξοικονόμηση

- Η ΚΑΕ μπορεί να υποστηρίζει δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας, όπως ενεργειακές αναβαθμίσεις κτιρίων, καλύτερη διαχείριση κατανάλωσης, αλλαγές σε εξοπλισμό και παρεμβάσεις που μειώνουν το ενεργειακό κόστος.

5. Ηλεκτροκίνηση και φόρτιση οχημάτων

- Μια ΚΑΕ μπορεί να αναπτύσσει υποδομές φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων και να στηρίζει δράσεις που συνδέονται με την ηλεκτροκίνηση (κοινόχρηστοι σταθμοί φόρτισης για τα μέλη ή την τοπική κοινωνία).

6. Αφαλάτωση με χρήση ΑΠΕ

- Η κοινότητα μπορεί επίσης να προχωρά σε εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων αφαλάτωσης που αξιοποιούν ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Πρόκειται για μια ιδιαίτερα χρήσιμη δυνατότητα, ιδίως σε νησιωτικές ή περιοχές με αυξημένες ανάγκες ύδρευσης.

7. Βιομάζα και αξιοποίηση τοπικών πόρων

- Στις δραστηριότητες μιας ΚΑΕ μπορεί να περιλαμβάνεται και η παραγωγή ενέργειας από βιομάζα, καθώς και η αξιοποίηση τοπικών πρώτων υλών ή υπολειμμάτων που μπορούν να μετατραπούν σε χρήσιμη ενέργεια.

8. Προσέλκυση κεφαλαίων και ωρίμανση επενδύσεων

- Η ΚΑΕ μπορεί να προσελκύει κεφάλαια για την υλοποίηση επενδύσεων σε έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και σε σχετικές υποδομές. Μπορεί επίσης να οργανώνει ή να αναθέτει μελέτες αξιοποίησης ΑΠΕ και να παρέχει τεχνική υποστήριξη για την προετοιμασία και υλοποίηση των έργων της.

9. Συμμετοχή σε προγράμματα και χρηματοδοτικά εργαλεία

- Η κοινότητα μπορεί να συμμετέχει σε εθνικά ή ευρωπαϊκά προγράμματα, να υποβάλλει προτάσεις, να διαχειρίζεται έργα και να στηρίζει τα μέλη της στην αξιοποίηση διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό όταν απαιτείται συντονισμός, τεχνική βοήθεια ή κοινή εκπροσώπηση.

10. Υποστήριξη ευάλωτων καταναλωτών και αντιμετώπιση ενεργειακής ένδειας

- Μια ΚΑΕ μπορεί να αναλαμβάνει δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα για τη στήριξη ευάλωτων νοικοκυριών στην περιοχή και την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας. Αυτό μπορεί να γίνεται μέσω παροχής συμψηφισμένης ενέργειας, ενεργειακών παρεμβάσεων σε κατοικίες ή άλλων δράσεων που μειώνουν το κόστος ενέργειας για όσους το έχουν περισσότερο ανάγκη.

11. Ανάπτυξη και διαχείριση υποδομών

- Η κοινότητα μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη, διαχείριση και αξιοποίηση σχετικών υποδομών, όπως ενεργειακά δίκτυα, εγκαταστάσεις υποστήριξης ή άλλες κοινές υποδομές που εξυπηρετούν τα μέλη και την τοπική περιοχή. Έτσι η δράση της δεν περιορίζεται μόνο στην παραγωγή ρεύματος, αλλά επεκτείνεται συνολικά στην τοπική ενεργειακή οργάνωση.

12. Δράσεις κοινής ωφέλειας

- Τέλος, μια ΚΑΕ μπορεί να αναπτύσσει δράσεις κοινής ωφέλειας που σχετίζονται με την επάρκεια και τον ασφαλή εφοδιασμό σε ενέργεια, νερό, καύσιμα ή άλλους κρίσιμους πόρους (αποτελώντας εργαλείο τοπικής ανθεκτικότητας και συνοχής).

4. Τι Κερδίζει μια Επιχείρηση από τη Συμμετοχή;

Μείωση του Κόστους Ενέργειας (Ηλεκτρικού Ρεύματος)

- Το σημαντικότερο και πιο άμεσα αντιληπτό όφελος είναι η **μείωση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας**. Μέσω του virtual net billing (εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού), η ενέργεια που παράγει η ΚΑΕ μπορεί να συμψηφίζεται με την κατανάλωση της επιχείρησης, ακόμη και αν η εγκατάσταση παραγωγής βρίσκεται σε διαφορετικό σημείο.
- Στην πράξη, το όφελος εξαρτάται από το προφίλ κατανάλωσης, το μέγεθος του έργου και τον βαθμό ιδιοκατανάλωσης, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις αναφέρονται σημαντικές μειώσεις στο ετήσιο ενεργειακό κόστος.

Μεγαλύτερη σταθερότητα στο ενεργειακό κόστος

- Η συμμετοχή σε μια ΚΑΕ ενισχύει την προβλεψιμότητα του ενεργειακού κόστους, καθώς μέρος της κατανάλωσης καλύπτεται από ενέργεια που παράγεται εντός της κοινότητας (περιορίζεται η έκθεσή της στις διακυμάνσεις της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας).

Περιβαλλοντικό και επιχειρηματικό αποτύπωμα

- Η συμμετοχή σε μια ΚΑΕ ενισχύει το περιβαλλοντικό προφίλ μιας επιχείρησης, καθώς συνδέεται με την παραγωγή και χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ή ενδεχομένως και με άλλες κοινωνικές δράσεις που σε ένα νησιωτικό περιβάλλον είναι κρίσιμες (αντιμετώπιση ενεργειακής ένδειας, αξιοποίηση υπολειμάτων βιομάζας, αφαλάτωση κ.α.).

Συλλογική διαπραγματευτική ισχύς

- Η συμμετοχή σε ένα συλλογικό σχήμα δημιουργεί καλύτερες προϋποθέσεις για διαπραγμάτευση κόστους εξοπλισμού, τεχνικών υπηρεσιών, λειτουργίας και συντήρησης. Με άλλα λόγια, μια κοινότητα μπορεί συχνά να επιτύχει οικονομίες κλίμακας που θα ήταν δυσκολότερο να εξασφαλίσει μια μεμονωμένη επιχείρηση.

Πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία

- Οι ενεργειακές κοινότητες μπορούν να αξιοποιούν ευρωπαϊκά και εθνικά χρηματοδοτικά εργαλεία, καθώς και προγράμματα που συνδέονται με την πράσινη μετάβαση και την ενεργειακή αναβάθμιση που οι ιδιώτες δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση.

Δικτύωση και τοπικές συνέργειες

- Η συμμετοχή σε μια ΚΑΕ δεν προσφέρει μόνο ενεργειακά ή οικονομικά οφέλη, αλλά ενισχύει και τη συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις, το δήμο και τοπικούς φορείς. Το δίκτυο αυτό μπορεί να αποτελέσει βάση και για άλλες κοινές πρωτοβουλίες, επενδύσεις ή δράσεις τοπικής ανάπτυξης.

5. Ποιοι μπορούν να γίνουν Μέλη;

Σε μια ΚΑΕ στη Χίο μπορούν να συμμετέχουν:

- Επιχειρήσεις (ΜΜΕ): ξενοδοχεία, εστιατόρια, τουριστικά γραφεία, καταλύματα και βιοτεχνίες - εφόσον η ενέργεια δεν είναι η κύρια εμπορική τους δραστηριότητα.
- Ιδιώτες-κάτοικοι Χίου.
- Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) – π.χ. Δήμος Χίου / Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου κ.α..
- Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (π.χ. Ένωση Μαστιχοπαραγωγών).
- Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (π.χ. Επιμελητήριο Χίου, Γενικό Νοσοκομείο Χίου) ή και Ν.Π. Ιδιωτικού Δικαίου που δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

Το 50% +1 των μελών πρέπει να έχει εγγύτητα με την έδρα της ΚΑΕ (εντός περιφέρειας).

Δεν επιτρέπονται: Μεγάλες επιχειρήσεις και εταιρείες που έχουν την παραγωγή ενέργειας ως κύρια δραστηριότητα.

6. Απαιτούμενος Αριθμός Μελών

Αρκεί η συμμετοχή **30 μελών (ιδιωτών)**. Όσον αφορά τη συμμετοχή επιχειρήσεων δύναται η σύσταση να γίνει με συμμετοχή **15 επιχειρήσεων** ή ακόμα και μόνο με **3 μέλη** εάν το ένα είναι ο Δήμος ή Περιφέρεια και τα άλλα δυο επιχειρήσεις που ανήκουν σε αυτούς.

Σχετικά με το ποσοστό συμμετοχής: Κάθε μέλος μπορεί να κατέχει έως 20% του συνεταιριστικού κεφαλαίου, ενώ Δήμοι και Περιφέρειες δύναται να κατέχουν έως και το 40%. Ανεξαρτήτως ποσοστού, κάθε μέλος έχει **ΜΙΑ ΨΗΦΟ** στη Γενική Συνέλευση.

7. Τι Απαιτεί η Συμμετοχή;

Η συμμετοχή σε ΚΑΕ είναι απλή και δεν απαιτεί υπερβολικές δεσμεύσεις.

Οικονομικές απαιτήσεις:

- **Καταβολή συνεταιριστικής μερίδας:** Κάθε μέλος υποχρεούται μόλις εγγραφεί να αποκτήσει μια συνεταιριστική μερίδα (το ελάχιστο ποσό ορίζεται στο καταστατικό και συνήθως μπορεί να κυμαίνεται από €100 έως €3.000, αναλόγως το σκοπών της ΚΑΕ). Τα μέλη μπορούν να κατέχουν και προαιρετικές μερίδες μέχρι και το 20% του συνόλου των συνεταιριστικών μερίδων. Σημειώνεται πως ανεξάρτητα των μερίδων που κατέχει κάθε μέλος, όλοι συμμετέχουν έχοντας το δικαίωμα μιας ισότιμη ψήφου.
- Καταβολή ετήσιας συνδρομής (εάν προβλέπεται από το καταστατικό).

Διοικητικές Απαιτήσεις

- Οι αποφάσεις που λαμβάνονται στη Γενική Συνέλευση (τουλάχιστον 1 φορά/έτος) είναι **δεσμευτικές** για τα μέλη ακόμα και εάν αυτά δεν συμμετέχουν.
- Τήρηση του καταστατικού και των αποφάσεων της ΓΣ (στο καταστατικό αναγράφονται όλες οι ρυθμίσεις που διέπουν την κοινότητα).

Τι Δεν Απαιτείται

- Δεν χρειάζεται να έχετε ή να παρέχετε δική σας στέγη ή χώρο για εγκατάσταση.
- Δεν απαιτείται αλλαγή στη σύνδεσή σας με το δίκτυο ρεύματος.
- Δεν υπάρχει υποχρέωση διαρκούς ενεργής διαχείρισης — η ΚΑΕ έχει δική της διοίκηση.
- Κάθε μέλος μπορεί να αποχωρήσει τηρώντας την προβλεπόμενη προθεσμία του καταστατικού (συνήθως μεσολαβεί ένα μικρό χρονικό διάστημα όπως ορίζεται στο καταστατικό).

8. Παραδείγματα από Κοινότητες Ανανεώσιμης Ενέργειας

Ορισμένα παραδείγματα από Κοινότητες Ανανεώσιμης Ενέργειας αποτελούν:

ChalkiOn

- Η ChalkiON είναι η ενεργειακή κοινότητα της Χάλκης και αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα νησιωτικής πρωτοβουλίας με σαφή προσανατολισμό στην τοπική παραγωγή και κατανάλωση καθαρής ενέργειας. Διαθέτει φωτοβολταϊκό σταθμό ισχύος 999,47 kWp με στόχο να καλύπτει τις ενεργειακές ανάγκες των κατοίκων του νησιού.
Παράλληλα, συμμετέχει σε ευρύτερες δράσεις βιώσιμης μετάβασης, κατέχοντας ηλεκτρικά οχήματα, φορτιστές ηλεκτροκίνησης, «έξυπνο» φωτισμό και ψηφιακές υποδομές, ενώ η ChalkiON συμμετέχει και σε ευρωπαϊκές συνεργασίες όπως η πρόταση ACCELaRATE στο πρόγραμμα LIFE.

Η Solarity K.A.E.

- Η Solarity K.A.E. με βάση στην Αττική, ιδρύθηκε το 2023 και ανέπτυξε το πρώτο της έργο ως φωτοβολταϊκό πάρκο ισχύος 400 kWp (μοντέλο εικονικού ενεργειακού συμφηφισμού), καλύπτοντας αρχικά τις ανάγκες τουλάχιστον 75 νοικοκυριών μέσω συλλογικής ιδιοκατανάλωσης. Η κοινότητα έλαβε όρους σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ στα τέλη του 2023 και υπέγραψε τη σύμβαση σύνδεσης στις αρχές του 2024.

Attica Energy Community

- Η Attica Energy Community είναι συνεταιριστική ενεργειακή κοινότητα πολιτών που δραστηριοποιείται στην Αττική και εστιάζει στη συλλογική παραγωγή και κατανάλωση καθαρής ενέργειας, στην αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, στην ηλεκτροκίνηση και γενικότερα στην προώθηση πράσινων λύσεων στην καθημερινή ζωή. Σημαντικό επίσης είναι ότι το σχήμα αυτό είναι ανοιχτό σε πολίτες, δήμους και νομικά πρόσωπα με έδρα στην Αττική και λειτουργεί με συνεταιριστική δομή, όπου η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο και κάθε μέλος διαθέτει μία ψήφο.

Κοινεργεία

- Η Κοινεργεία στην Ήπειρο αποτελεί επίσης χαρακτηριστικό παράδειγμα ενεργειακής κοινότητας με πιο συνεταιριστικό και κοινωνικό προσανατολισμό (μη κερδοσκοπική κοινότητα) με έδρα τα Ιωάννινα και σκοπό την παραγωγή και διαχείριση καθαρής και οικονομικά προσιτής ενέργειας, την προώθηση της ενεργειακής δημοκρατίας και της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας στον ενεργειακό τομέα.
Ως προς τις δραστηριότητές της, η Κοινεργεία δεν περιορίζεται μόνο στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά εμφανίζει και οργανωμένη δραστηριότητα στην πώληση ηλεκτρικού ρεύματος στην παροχή επιστημονικών και τεχνικών συμβουλών και περιβαλλοντικών συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Ενεργειακή Κοινότητα Καρδίτσας

- Ένα πιο ιδιαίτερο παράδειγμα είναι η Ενεργειακή Συνεταιριστική Εταιρεία Καρδίτσας (ΕΣΕΚ), η οποία δραστηριοποιείται στην αξιοποίηση υπολειμματικής βιομάζας και λειτουργεί μονάδα επεξεργασίας και τυποποίησης βιομάζας, παράγοντας πέλλετ από αγροτικά και αστικά υπολείμματα για ενεργειακή χρήση.